

Opettajien työhyvinvointi pienessä koulussa

Olemme omassa kuplassa,
pienen koulun kuplassa.
Meillä on kaikki hyvin.
Periaatteessa.
Useimmiten.
Ja meillä on kaikki hyvin.

Isosta koulusta pieneen kouluun

Työskentelen seitsemättä vuotta pienessä koulussa, jossa oppilaita on alle 150. Ennen tätä olen toiminut isommissa kouluissa, joissa on oppilaita yli 500. Tulin pieneen kouluun töihin muutaman rankan työssäolovuoden jälkeen ajatuksella, että nyt lepään muutaman vuoden ja katson sitten, mihin haluaisin seuraavaksi ryhtyä.

Missään vaiheessa ei ole oikeastaa tullut kaipuuta lähteä hakemaan uusia tuulia isommista kouluista. Itseassa olen voinut viimeiset seitsemän vuotta niin hyvin, että huomaan usein enemmänkin pohtivani pienen koulun merkitystä työntekijöiden hyvinvoinnin näkökulmasta sekä oppilaiden hyvinvoinnin näkökulmasta.

Opettajien jaksaminen

Kouluarki kuluu paljolti suomalaisissa kouluissa samalla tavalla. Silti monista eri lähteistä kuuluu, kuinka väsyneitä opettajat tällä hetkellä ovat. Joka puolelta tulee kouluun erilaisia kyselyitä, painetta kehittää koulua ja kehittyä itse opettajana. Huoltajat vaativat lapsilleen palvelua, yksilöllisesti mielellään ja sitten kirsikkana kakun päällä, istumme viikoittain kaikenlaisissa kokouksissa. Ei ihmeikään, jos opettajat väsyvät.

Väittäisin, että meillä on keskimääräistä tyytyväisempiä opettajia töissä. Toki normaalia väsymystä esiintyy kaikilla, mutta aistittavissa on, että opettajat viihtyvät meillä ja kokevat iloa työstään. Kyllä meilläkin on haasteita ja muutospainetta. Meilläkin on kokouksia ja vaativia huoltajia. Miksi sitten emme uuvu, kuten monissa muissa kouluissa?

Resurssit

Yksi tärkeä asia, joka meillä on hyvin, on se, että meillä on riittävästi resurssia. **Ei liikaa, mutta riittävästi.** Meillä on ammattitaitoisia ja osaavia erityisopettajia, meillä on resurssiopettajia sekä avustaja. Meillä on siis henkilökuntaa jakamaan opetustyötä ja -vastuuta. Ainahan opettajia ja avustajia voisi olla enemmän, mutta silti meillä on hyvin henkilökuntaa jokaiseen luokkaan tarpeen mukaan.

Yhteisöllisyys

Pienen koulun etuja on monia, esimerkiksi yhteisöllisyys. Oppilaiden näkökulmasta on turvallista, että kaikki aikuiset koulussa tuntevat kaikki oppilaat ja toisin päin. Kaikki koulun aikuiset puuttuvat kouluarjesta nouseviin tilanteisiin kenen tahansa oppilaan kohdalla. **Otamme aikaa oppilaille, kohtaamme heidät.** Läsnäolon merkitystä ei voi ylikorostaa.

Työyhteisön näkökulmasta yhteisöllisyyden voimavarana on yksilöiden henkinen ja psyykkinen hyvinvointi. Olemme kiinnostuneita toistemme hyvinvoinnista ja kasvatamme omaa sekä toistemme resilienssiä vuorovaikutuksessa. Työyhteisö voi niin hyvin kuin yksilöt siinä voivat yhdessä. Kun hyvinvoiva ihminen kohtaa työkaverin kannustaen, kiinnostuen sekä läsnäollen, voi hän myötävaikuttaa kohtaamansa ihmisen hyvinvointiin positiivisesti. Tämä on työyhteisön voimavara.

Joustava yhteisö

Jos yhdessä luokassa on suuria haasteita, se tuntuu koko yhteisössä. Ja sitten toisin päin, yhteisönä voimme tukea yhtä luokkaa kohdentamalla resursseja tarpeen mukaan. Esimerkiksi uuden opettajan aloittaessa meillä, on kaikkien etu, että hän saa luokkansa toimimaan parhaalla mahdollisella tavalla koulun arvojen mukaisesti. Siksi haluamme tukea opettajan matkaa uuden luokan kanssa vahvasti resursoimalla mm. toisen aikuisen tunteja luokkaan sekä kuulostelemalla ja kyselemällä luokan ja opettajan kuulumisia säännöllisesti. Toisaalta voimme myös jakaa vakituisten opettajien osaamista esimerkiksi tarkastelemalla tuntirakennetta ja palkittaa tunteja niin, että ryhmiä muodostetaan joustavasti ja tarpeen mukaan.

Hyvinvoiva yhteisö

Miksi meillä sitten on kaikki hyvin? Miksi enemmistön yksilöiden hyvinvointi ja tasapaino riittää kannattelemaan yhteisöä muutosten tai haasteiden yli?

Kohtaamme toisemme. Annamme aikaa toisillemme. Hyvinvointi on meille tärkeää. Siksi meillä on kaikki hyvin. Tätä hyvinvoinnin tasapainoa täytyy vaalia ja jatkuvasti työstää, sillä se mistä puhutaan ja tuodaan esille, se vahvistuu. Tähän ajatukseen olen saanut juurruttaa oman arvopohjani. Haaveeni on, että työyhteisömme voisi niin hyvin, että työntekijöillä vapautuisi energiaa toteuttaa itseään niin työssä kuin vapaa-ajalla. Saisimme suurimman potentiaalin käyttöön itsestämme. Hyvinvoiva työyhteisö kantaa pitkälle.

Nimin. pienen uusimaalaisen koulun esihenkilö

Kuva: pienen uusimaalaisen koulun opetushenkilöstö.
Lupa kuvan julkaisuun on.